C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1569/24 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-24082396-03-21rji-15112024 Judecător A.Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii
12 iunie 2025

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Ecaterina Arseni

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 16.10.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Crîjanovschi Evsei** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

La data de 25 iulie 2024 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Crîjanovschi Evsei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În motivarea plângerii condamnatul a invocat că, la data de 02.02.2023 a fost reținut și plasat în arest pentru executarea pedepsei. În perioada 04.02.2023- 20.10.2023 s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada în condiții inumane și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; iluminarea celulelor insuficientă; lipsa sistemului de ventilare; celule populate cu diferite insecte; mucigai pe pereți; asistența medicală necorespunzătoare; energia electrică se deconectează frecvent. Ulterior, începând cu data de 20.10.2023 și până în prezent se deține în Penitenciarul nr. 2 Lipcani la fel în condiții inumane, și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; iluminarea celulelor insuficientă; lipsa sistemului

de ventilare; celule populate cu diferite insecte; mucigai pe pereți; asistența medicală necorespunzătoare; energia electrică se deconectează frecvent.

Condamnatul Crîjanovschi Evsei a solicitat să fie constatat faptul deținerii sale în condiții inumane în Penitenciarul nr.2 Lipcani și Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei, și de a obliga administrația penitenciarului să înlăture condițiile precare de detenție.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 16.10.2024, a fost admisă plângerea condamnatului Crîjanovschi Evsei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că condamnatul Crîjanovschi Evsei a fost deținut în perioada 01 februarie 2023 - 08 noiembrie 2023, în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 280 (două sute optzeci) zile, în calitate de condamnat.

S-a constat faptul că, Crîjanovschi Evsei a fost deținut în perioada 08 noiembrie 2023 - 26 august 2024, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 292 (două sute nouăzeci și două) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Crîjanovschi Evsei cu 28 (douăzeci și opt) zile pentru 280 (două sute optzeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Crîjanovschi Evsei cu 29 (douăzeci și nouă) zile pentru 290 (două sute nouăzeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

În privința perioadei rămase de 2 (două) zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin.(4) CPP, care nu pot fi reduse, s-au lăsat în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Crîjanovschi Evsei, prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 08.08.2024 cu închisoare pe un termen de 09 (nouă) ani, s-a redus cu 57 (cincizeci și șapte) zile.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol solicitând casarea încheierii ca fiind neîntemeiată deoarece în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, că condamnatului Crîjanovschi Evsei în Penitenciarul nr.2 Lipcani i-au

fost acordate condițiile minime necesare de detenție, iar în Penitenciarul nr.11 Bălți de respins cererea ca tardivă.

Indică, că, condamnatul a fost deținut în celule bine iluminate, şi ventilate. Iluminarea şi ventilarea celulelor a fost asigurate prin intermediul geamurilor din termopan, care se deschid. Iluminarea artificială a fost asigurată prin becuri electrice. Încălzirea celulelor a fost efectuată prin sistem centralizat de încălzire, celule fiind dotate cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C. Blocul sanitar se află în celulă, şi este separat de restul celulei cu pereții până la tavan și cu ușă.

Notează, că în Penitenciarul nr.2 Lipcani apa potabilă este asigurată din fântâna arteziană, componența chimică şi starea sanitaro-microbiologică apei sunt regulat verificate de către laboratorul CSP Edineţ Ministerului Sănătăţii RM. Calitatea apei corespunde standardelor.

Menționează, că în Penitenciarul nr.11-Bălţi condamnatului Crîjanovschi Evsei i-a fost asigurată plimbarea zilnică, conform art.215 Codului de Executare, cu o durata cel puţin 1 oră pe zi. în Penitenciarul nr.2-Lipcani condamnatului a fost acordat dreptul la deplăsarea liberă pe teritoriul penitenciarului în timpul zilei.

La fel invocă, că spălarea hainelor a fost efectuată prin intermediul spălătorilor instituţiilor penitenciare, dotate cu maşine de tip automat. In penitenciare sunt amenajate locurile speciale pentru uscarea hainelor.

Totodată face referile la faptul, că deratizarea şi dezinsectizare încăperilor penitenciarelor se efectuiază trimestrial de agenţi economici speciale conform contractelor încheiate.

Specifică, că asistenţa medicală se acordă în regim non-stop, iar alimentaţia corespunde standartelor stabilite.

Mai menționează, că în Penitenciarul nr.11 Bălţi apa potabilă este asigurată din apeductul orăşenesc. În Penitenciarul nr.2 Lipcani apa potabilă este asigurată din fîntîna arteziană, componenţa chimică şi starea sanitaro-microbiologică apei sunt regulat verificate de către laboratorul CSP Edineţ Ministerului Sănătăţii RM. Calitatea apei corespunde standartelor.

Totodată, consideră, că condamnatul a încălcat termenul de prescripție pentru deținerea în penitenciarul nr. 11 Bălți, or termenul deținerii a fost întrerupt anume la data de 08.11.2023.

Potrivit art.471 alin.(1) CCo, *recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezenţa părţilor*, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, *instanţa de recurs fixează data examinării recursului şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului de depunere a referinţei*. Astfel, fiind numită cauza spre examinare pentru data de 12.06.2025, părților li-a fost comunicat despre acest fapt și despre dreptul de a depune referință. Referință pe caz nu au fost înaintate.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că cererea de recurs urmează a fi respinsă ca nefondată, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

Colegiul penal reţine că, prin recursul declarat de către administraţia Penitenciarului nr.2 Lipcani solicită respingerea plângerii condamnatului Gavril Simion, precum că cerinţele acestuia privind deţinerea în condiţii inumane sunt depuse tardiv.

În acest context se reţin prevederile art.473^2 alin. (5) CPP, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sânt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

Potrivit materialelor cauzei, şi anume, raportului prezentat de administraţia Penitenciarului nr.2 Lipcani, condamnatul Crîjanovschi Evsei s-a aflat în Penitenciarul nr.11 Bălți și Penitenciarul nr.2 Lipcani *începând cu data de 01.02.2023 până la data examinării plângerii privind condiţiile de detenţie*, nefiind eliberat din locurile de detenţie, anterior neadresând plângeri în instanţele de judecată naţionale privind constatarea condiţiilor de detenţie în aceste penitenciare.

Plângerea condamnatului privind constatarea faptului deţinerii în conidiile inumane în instituţiile penitenciare din Republica Moldova, a fost depusă la data de 25.07.2024, prin care se solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 CEDO în cadrul executării pedepsei.

Deci, plângerea condamnatului este depusă pe parcursul detenţiei continuu în condiţii pe care le consideră precare, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art.473^2, art.473^3 şi art.473^4 au fost introduse prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare la 01.01.2019, se constată că, prevederile art.473^2 alin. (5) CPP au fost respectate pe deplin.

Ca urmare, Colegiul penal reiterează că instanţa de fond corect a constatat în partea descriptivă a încheierii contestate că plângerea condamnatului Crîjanovschi Evsei a fost depusă în termen.

În argumentarea soluției emise la caz, Colegiul menționează, că judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată de condamnatul Crîjanovschi Evsei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin

prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CtEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Astfel, Colegiul penal conclude, că judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a admis plângerea condamnatului Crîjanovschi Evsei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în perioada 01 februarie 2023 - 08 noiembrie 2023, în Penitenciarul nr.11 Bălți în total 280 (două sute optzeci) zile în calitate de condamnat și în perioada 08 noiembrie 2023 - 26 august 2024, în Penitenciarul nr.2 Lipcani în total 292 (două sute nouăzeci și două) zile în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Potrivit plângerii înaintate de către condamnatul Crîjanovschi Evsei susține, că s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții inumane și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; iluminarea celulelor insuficientă; lipsa sistemului de ventilare; celule populate cu diferite insecte; mucigai pe pereți; asistența medicală necorespunzătoare; energia electrică se deconectează frecvent. Ulterior, începând cu data de 20.10.2023 și până în prezent se deține în Penitenciarul nr. 2 Lipcani la fel în condiții inumane, și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; iluminarea celulelor insuficientă; lipsa sistemului de ventilare; celule populate cu diferite insecte; mucigai pe pereți; asistența medicală necorespunzătoare; energia electrică se deconectează frecvent.

Din materialele cauzei rezultă, că prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul central din 19 iunie 2023, Crîjanovschi Evsei a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 02 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 19.07.2023 (din dosarul personal).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2023, sentința Judecătoriei Edineț, sediul central din 19 iunie 2023, a fost menținută fără modificări (din dosarul personal).

Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 iunie 2023, Crîjanovschi Evsei a fost condamnat în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 07 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 28.06.2023 (din dosarul personal).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2023, sentința Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 28 iunie 2023, a fost casată parțial în latura penale cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Crîjanovschi Evsei a fost

recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 07 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 17.10.2023, cu includerea în acest termen a perioadei ispășirii pedepsei din 28.06.2023 până la 17.10.2023. În rest dispozițiile sentinței instanței de fond se mențin fără modificări (din dosarul personal).

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 26 aprilie 2024, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal, s-a stabilit lui Crîjanovschi Evsei prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 11.07.2023, sentința Judecătoriei Edineț, sediul central din 19.06.2023, decizia Curții de Apel Bălți din 17.10.2023, o pedeapsă definitiva cu închisoare pe un termen de 07 ani 06 luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 26.04.2024, cu includerea în acest termen a perioadei executate a pedepsei din 31.01.2023 până la 26.04.2024 (f.d. 22 - 23).

Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 08 august 2024, Crîjanovschi Evsei a fost condamnat în baza art.27, 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 01 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform art. 84 alin. (4) CP s-a adăugat parțial la pedeapsa aplicată partea de pedeapsa stabilită în baza încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 26.04.2024, și s-a stabilit pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 09 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 08.08.2024, cu includerea în acest termen perioada aflării în arest preventiv și arest la domiciliu din 22.10.20212 până la 19.02.2022, și de la 08.06.2022 până la 24.06.2022; termenul executat stabilit prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 26.04.2024 (f.d. 24 - 26).

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Crîjanovschi Evsei s-a aflat în detenție: 1) în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 01 februarie 2023 - 08 noiembrie 2023; 2) în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 08 noiembrie 2023 - 26 august 2024, data depunerii raportului (f.d. 11 - 19).

Potrivit raportului întocmit condamnatul Crîjanovschi Evsei s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în perioada de referință, a fost cazat în următoarele celule: 1) celula nr. 29, cu suprafața totală de 13,92 m2, unde blocul sanitar constituie 1,40 m2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 1 și 2 persoane; 2) celula nr. 56, cu suprafața totală de 27,25 m2, unde blocul sanitar constituie 1,19 m2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 4 și 10 persoane.

Se indică în raportul că, celule corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22 - 23 a Statutului executării pedepsei

de către condamnați (SEPC), ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotare a celulelor blocul de regim; iluminarea de zi este asigurată natural prin geamuri și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri. Celule sunt dotate cu prize, cu aparate e protecție pentru limitarea sarcinii conectate, instalate în afara încăperilor date. Aerisirea este asigurată natural și artificial prin: geamuri utilate cu deschiderea în două părți și oberliht; ușile care sunt dotate cu vizor și vizeta. Apă potabilă este asigurată în permanență de Î.M. „Regia Apa-canal Bălți", accesul la care este de 24 ore, iar în fiecare celulă persist lavoar cu robinet. Potrivit prevederilor pct. 466 din SEPC celule sunt conectate la sistem de canalizare și încălzirea sezonieră asigurată de S.A. „CET- Nord", mun. Bălți, și în perioada toamna-iarna temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 180C. Celulele de locuit sunt amenajate cu vas pentru closet de pardoseală şi lavoar, care este despărți de restul celulei. Totodată, conform art. 2421 pct. 5), 12) Cod de executare, efectuarea, menținerea și respectarea curățeniei în încăperile de detenție este o obligație imperativă a deținutului, care se deține în aceasta încăpere. Referitor la starea sanitar - igienică se indică că, anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsecție cu agenții economici de profil, care prestează serviciile respective periodic la necesitate. Deținutul Crîjanovschi Evsei a fost asigurat cu toate produse de igienă necesară: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuța și păstra de dinți, care sunt repartizate conform anexei nr. 7 aprobată prin Hotărâri Guvernului nr. 609 din anul 2006. Spălarea lingeriei de pat se face săptămânal, conform registrului şi graficului stabilit în spălătoria penitenciarului, spălătoarea fiind dotată cu 3 mașini de spălat cu diferită greutate și cu centrifugă pentru uscarea hainelor, iar la cerința deținuților hainele spălate sunt puse la uscat în locul special amenajat pentru uscarea. Deținuți au acces la baie, care se petrece nu mai puțin de o dată pe săptămână conform graficului stabilit, la temperatura admisibile și în strictă conformitate cu prevederile SEPC.

Se mai indică în raport, că Penitenciarul nr. 11 Bălți are statut de izolator de urmărire penală de tip celulă, ce prevede deținerea permanentă în celulă închisă a deținuților, cu acordarea plimbării zilnice cu o durată de o oră. Astfel, conform graficului, condamnatului Crîjanovschi Evsei i-a fost acordată plimbare zilnică la aer liber cu o durată de cel puțin 1 ore pe zi în loc special amenajat în conformitate cu prevederile art. 215 Cod de executare. Fiind penitenciar cu statut de izolator de urmărire penală de tip celulă, P-11 nu dispune de locuri special amenajate pentru fumători, însă, dispune de 3 celule care sunt destinate pentru nefumători şi la cererea acestora sunt amplasați în ele. Administrația instituției organizează implicarea deținuților în activități educative, ocupaționale, informativ-culturale, religioase și programe de reintegrare socială. În procesul de resocializare deținuților li se acordă asistență psiho-socială, cu implicarea a mai multor instituții

de stat. Conform art. 208 Cod de Executare deținuții au acces la informație prin intermediul bibliotecii penitenciarului care dispune de ziare, reviste actualizate, literatură juridică, artistică, de creație etc.. La finele fiecărui an instituția penitenciarului alocă surse financiare pentru abonarea la ziare și revista pentru biblioteca penitenciarului. Dreptul la corespondență este asigurat nelimitat, fiind instalate în fiecare bloc de regim citii poștale și zilnic colectate de reprezentantul Poștei Moldova.

Pe parcursul întregii perioade de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, deținutul Crîjanovschi Evsei a beneficiat de un regim alimentar, care este în strict conformitate cu prevederile SEPC, hrana caldă fiindu-i distribuită conform Hotărârii Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, zilnic de trei ori, cu respectarea normelor sanitare de igienă şi conform meniului aprobat săptămânal. Excepții de la regimul alimentar comun se face în baza prescripției medicului, pentru deținuții cărora li se cuvine o dietă specială şi alimentare suplimentară. Pe perioada de raport, pe timpul deplasărilor în instanțele de judecată, nu a fost asigurat cu pachet cu provizii din motiv că, toate ședințele de judecată s-au desfășurat până la masă sau după masă. Astfel, reușea să ea masa în incinta penitenciarului. În ce privește acordarea asistenței medicale se indică că, în penitenciar activează Secția medicală, condiții fiind satisfăcătoare, unde deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical cu acordarea ajutorului necesar ori de câte ori este nevoie sau la cerere. Condamnații beneficiază de mod gratuit de asistenta medicală și de medicamente în volumul stabilit de programul Unic al Asigurări obligatorii de asistența medicală. Totodată, penitenciarul anual închei contracte de prestare a serviciilor medicale cu Spitalul municipal Bălți, Centrul stomatologic Bălți și alte pentru consultații la specialiști de profil. Mai indică administrația penitenciarului că, pentru realizarea recomandărilor Avocatului Poporului și a Consiliului pentru prevenirea Torturii, în permanență să întreprind măsurii și se desfășoare diverse lucrări de îngrijirea și amenajarea a penitenciarului și a teritoriului; de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de detenție, precum și în vederea evitării supraaglomerării în continuare a penitenciarului. Potrivit rapoartelor Consiliului pentru Prevenirea Torturii din luna octombrie 2017 și luna iulie 2020, publicate pe pagina web s-a constatat ameliorarea condițiilor materiale de detenției în P -11. Totodată nu s-au stabilit abuzuri sau comportament neconform din partea personalului, iar s-a menționat efortul administrației de a soluționa problemele logistice și de a ameliora condițiile de detenție.

Consideră administrația penitenciarului că condamnatului Crîjanovschi Evsei i-a fost acordat minimul de detenție pentru executarea pedepsei, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor de detenție generale raportate la caracteristicile

individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Penitenciarul nr. 2 Lipcani: Potrivit raportului întocmit, condamnatul Crîjanovschi Evsei se deține în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în sectorul separat pentru foști colaboratori ai organelor de resort, fiindu-i acordat, în intervalul de timp de la deșteptare până la stingere (6.00 - 22.00), să se deplaseze liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administrația penitenciarului. În perioada indicată condamnatul s-a deținut în celula nr. 32, situată la etajul 1 al blocului locativ nr. 1, cu suprafața totală de 60 m2, unde se dețin 11 persoane, suprafața spațiului locativ pentru o persoană fiind de 5,45 m2; iluminarea naturală este asigurată prin 3 geamuri de tip termopan, fără gratii, cu oberlihtul care se deschide pentru asigurarea ventilației naturale; iluminarea artificială se efectuează prin 4 tube fluoriscente de lium. LED; celula a fost şi este în stare satisfăcătoare, pereții celulei sunt tencuiți și vopsiți; încălzirea este asigurată prin sistemul centralizat de încălzire, fiind amenajată cu 3 calorifere, în perioada rece a anului temperatura aerului în celulă se păstrează la un nivel nu mai mic de 180 C. Asigurare cu energia electrică este diurnă, iar deconectările energiei electrice au loc numai pentru deservirea tehnică a rețelelor din partea furnizorului energiei electrice. Celula este dotată cu 15 locuri individuale de somn, 4 mese, 8 scaune, 9 noptiere, 7 cuiere pentru haine, 9 polițe de perete.

În ce privesc condițiile sanitar - igienice, se indică că, lavoar şi veceu sunt situate la etajul 1, în încăperi separate, care sunt amenajate cu teracotă pe podea şi pereții. Blocul sanitar este dotat cu 10 chiuvete cu robinete, 4 vase de closet separate cu pereți; oglinzi; rezervorul pentru spălarea. Ventilarea se asigură atît natural prin deschiderea geamurilor (2 geamuri cu dimensiunea 60x120 cm), cît şi prin instalațiile de ventilare artificială. Fiecărui condamnat este asigurată posibilitatea de a face baia odată în săptămână cu apa caldă. Baia penitenciarului este situată în clădirea separată constituită din vestiar, dotat cu cuiere pentru haine, polițe, băncile de așezat, şi încăperea pentru spălarea, amenajată cu teracotă pe podea şi pereți, cu 10 duşe, cu 10 oglinzi cu polițe. Ventilarea este asigurată prin gemuri de tip termopan, totodată, funcționează sistem de ventilare artificială. Baia este conectată la sistem centralizat de apă şi canalizare. Pentru aprovizionarea băii cu căldura şi apă caldă sunt instalate cazan şi boiler de 1000 1itri. Deservirea băii se efectuează de 2 condamnați, antrenați la funcția „muncitor de deservirea băii”. Baia funcționează conform graficului stabilit.

În ce privește modul de spălarea hainelor personale și a lingeriei de pat, se indică că, spălarea rufelor personale şi lingeriei de pat a condamnaților se efectuează prin intermediul spălătoriei penitenciarului, care lucrează zilnic, cu excepția zilei de duminică, conform graficului stabilit, şi este dotată cu 3 mașini de spălat de tip automat. Pe teritoriul penitenciarului sunt amenajate locurile speciale

pentru uscarea rufelor condamnaților, iar pe timp ploios uscarea hainelor este posibilă în foișor.

În ce privește asigurarea deținuților cu obiecte de prima necesitate, se indică că, condamnații sunt asigurați cu produse de igiena personală în limitele prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, și sunt eliberate fiecărui condamnat sub semnătură prin actul de primire. Fiecare condamnat este dotat cu saltea, perna şi plapuma. Lingerie de pat, îmbrăcăminte și încălțăminte, se eliberează în caz de necesitate, la cererea condamnatului. Pe parcursul executării pedepsei condamnatul Crîjanovschi Evsei a fost asigurat cu locul personal de dormit personal, noptiera, cuier de haine, saltea, perna, plapumă.

În ce privește starea sanitară a încăperilor se indică că, verificarea stării sanitare a încăperilor penitenciarului se efectuează regulat de către serviciul medical, iar conform prevederilor art. 2421 pct. 5), 12) din Codul de executare respectarea regulilor sanitar-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare şi efectuarea curățeniei în camera de detenție, este o obligație imperativă a deținutului. Curățenia în celule se asigură de condamnații care locuiesc în celula respectivă. Curățenia în încăperile de folosință comună asigură condamnatul, care este antrenat la munca remunerată la deservirea gospodărească în funcție de măturător în sectorul respectiv, precum şi condamnații pe rînd. Condamnații sunt regulat aprovizionați cu detergente şi inventarul necesar pentru păstrarea curățeniei în celule. Deratizarea şi dezinsectizare încăperilor penitenciarului se efectuează trimestrial, precum şi suplimentar în cazul necesității.

În ce privește alimentația se indică că, se indică că, alimentația condamnaților este organizată centralizat de 3 ori pe zi în cantina penitenciarului. Toți condamnați sunt asigurați cu hrană caldă, pregătită calitativ și la timp, în condiții sanitar - igienice înalt și conform meniului zilnic. Meniul include: carne, pește, legume, fructe uscate, crupe, lapte, ouă zahar și alte produse alimentare în conformitate cu normele minime de alimentare zilnică. Bucătăria penitenciarului este amenajată cu utilajul necesar pentru pregătirea hranei, care este repartizată conform normelor alimentare și fiecare dată verificată de serviciul medical. Cantina penitenciarului este amenajată cu mobilă necesară pentru primirea hranei. Pentru spălarea veselei a condamnaților, în cantina este instalate 5 cuvete cu robinete, conectate la sistemul, centralizat de apă și canalizare, aprovizionate cu burete și detergente pentru spălarea veselei.

În ce prevestește asistența medicală se indică că, condamnații, inclusiv şi Crîjanovschi Evsei, beneficiază în mod gratuit de asistenta medicală şi de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de

asistenta medicală. Secția medicală este situată pe teritoriul penitenciarului, în încăperea blocului administrativ intern. Secția medicală depune de biroul medial; sala de proceduri, izolatorul medical de 5 paturi. În blocul administrativ etern se află farmacia și cabinetul melicului-stomatolog. Toate birourile sunt amenajate conform cerințelor Ministerului Sănătății. Asistența medială este asigurată în regim non-stop 24/7. Zilnic lucrătorul medical de serviciu asistă la petrecerea apelului condamnaților, vizitează condamnații în secțiile sectoarelor de detenție. Pentru consultarea medicală de medici-specialiști condamnații sunt escortați în instituțiile medicale în afară penitenciarului (Centru de Sănătate Lipcani şi Spitalul Raional Briceni), cu care administrația penitenciarului a încheiat contractele privind acordarea serviciilor medicale. În caz de urgenta este solicitată ambulanța. Pentru tratamentul în staționar condamnații sunt transferați în Penitenciarul nr.16 Pruncul.

Consideră administrația penitenciarului că petiționarului Crîjanovschi Evsei i-a fost acordat minimul de detenție pentru executarea pedepsei, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor de detenție generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Astfel, Colegiul penal conclude, că instanța de judecată just a constatat, că Crîjanovschi Evsei s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.2 Lipcani, *nefiind respectată norma spațiului locativ*. Deci, prin Raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la P-2 la 19.05.2023 unde membrii CpPT atrag atenția administrației penitenciarului la soluționarea problemei suprapopulării. Astfel, membri CpPT au constatat că, cele două sectoare (nr. 1 și nr. 2) în care se dețin condamnații sunt clădiri vechi, cu două/trei etaje. CpPT constată că în ambele sectoare, în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, condamnații fiind plasați în dormitoarele cu suprafețe mari, supraaglomerate. Totodată, se reține că, potrivit raportul privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2023 s-a constatat că nu au fost realizate recomandările anterioare, precum suprapopularea, necesitatea de repartizare uniformă a deținuților, pentru asigurarea celor 4 m^2 conform standardelor CPT.

Astfel, Colegiul penal conclude, că instanța corect a constatat, că condamnatul s-a deținut în celule populate cu diferite insecte și apreciază critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, deratizarea și dezinfectarea încăperilor se efectuează trimestrial de către agent economic specializat, conform contractului încheiat. Or, prezentând contracte respective, administrația nu a prezentat actele, care ar confirma că într-adevăr trimestrial a fost efectuată cît deratizarea cît și dezinfectarea încăperilor. Faptul că

celule sunt populate cu diferite insecte au constatat și membrii CpPT prin raportul din 19.05.2023.

În ce privesc argumentele condamnatului privind calitatea apei, administrația penitenciarului a prezentat informația precum că, asigurarea cu apă potabilă este diurnă, fiind furnizată din fântâna arteziană. Calitatea apei se verifică regulat de către laboratorul CSP Edineț. Totodată, se reține că membrii CpPT au invocat că apa conține clor, însă, nu au constatat că apa potabilă este de calitate rea.

În acest context, Colegiul penal, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CtEDO cu referire la încălcarea art.3 CEDO, Colegiul penal consideră, că judecătorul de instrucție just a stabilit, că pe parcursul perioadei vizate Crîjanovschi Evsei a ispășit pedeapsa în Penitenciarul nr.2 Lipcani și Penitenciarul nr.11 Bălți, unde dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul, au depășit relativ semnificativ, nivelul de suferință inerent detenției, prin faptul deținerii în celule populate cu diferite insecte, precum și cu nerespectarea normei spațiului locativ, condiții care sunt contrare prevederilor art.3 CEDO și suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Crîjanovschi Evsei, pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.2 Lipcani și Penitenciarul nr.11 Bălți în perioada vizată au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 CEDO, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

Totodată, la caz judecătorul de instrucție just a aplicat formula de calcul stipulată de legislator în textul art.473^4 alin.(4) CPP, care în opinia Colegiului este una echitabilă

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs concluzionează, că cerințele invocate de recurent sunt neîntemeiate, careva temei de casare a încheierii nu s-au stabilit, fiind condiționată respingerea cererii de recurs și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

Conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 16.10.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Crîjanovschi Evsei** împotriva

administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, se respinge ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Judecător: Judecător

Copia corespunde originalului.